

Medicina de familie ca specialitate

Gh. Curocichin

**Şef catedră "Medicina de familie",
USMF "Nicolae Testemiţanu",
profesor universitar**

Obiectivele prelegerii

- **Definiția Medicinii de Familie și AMP**
 - **Funcțiile de bază ale MF**
 - **Obiectivul și metodologia în medicina de familie**
 - **Locul MF în medicina modernă**
 - **Istoricul dezvoltării Medicinii de Familie în lume și în RM**
 - **Rolul OMS în reformarea sistemelor de sănătate**
 - **Hotărârile Guvernului RM (N.668 și N.1134)**
 - **Actele normative de stat ale MF și AMP**
 - **Indicatorii de performanță în AMP (ordinul MS N.551/293A din 29.XII.2006)**
 - **Modele ale AMP**
 - **Evoluția instruirii MF în RM**
-

MEDICINA de FAMILIE

Definiție: Medicina de familie este specialitatea ce asigură **asistența medicală primară și continuă**, care prin acțiuni terapeutice, profilactice, **educaționale** și de recuperare contribuie la promovarea stării de sănătate **a individului, a familiei și colectivității.**

Asistența Medicală Primară (AMP)

Constituie primul nivel de contact al individului, familiei, comunității cu sistemul sanitar, aducând serviciile de sănătate cât mai aproape de locul unde trăiesc sau muncesc oamenii, în același timp, este primul element al procesului continuu de păstrare a sănătății.

Rolul Asistenței Medicale Primare

- **Asigură asistența medicală de prim contact**
 - **Asigură asistența urgențelor medicale**
 - **Seleționează cazurile pe care MF le poate îngriji singur sau care trebuie trimise la specialiști de profil sau internați**
 - **Asigură continuitatea asistenței medicale**
 - **Supraveghează starea de sănătate a populației**
 - **Efectuează prevenția bolilor**
-

Funcțiile medicului de familie (I)

- **Asigură accesul la asistența medicală a populației.**
 - **Facilitează intrarea și orientarea pacientului în sistemul de sănătate.**
 - **Efectuează asistența medicală a omului sănătos.**
 - **Efectuează supravegherea medicală continuă.**
-

Funcțiile medicului de familie (II)

- **Depistează și urmărește factorii de risc endogeni și exogeni și instituie măsurile necesare de înlăturare sau controlare a acestora (prevenția primară).**
 - **Depistează și tratează cât mai precoce diferite îmbolnăviri acute și cronice .**
 - **Acordă asistență medicală de urgență în oficiu, la domiciliu sau la locul accidentului, reține ce poate trata sau trimite în timp util la unitățile sanitare ierarhice.**
-

Funcțiile medicului de familie (III)

- **Acordă asistența medicală, urmărind să stabilească un diagnostic cât mai exact și să aplice un tratament cât mai adecvat, în pas cu noile date științifice, care și-au dovedit eficacitatea și inofensivitatea.**
-

Tipurile de diagnostic

Medicul specialist

- **Diagnostic etiopatogenetic**
- **Diagnostic de laborator**
- **Diagnostic morfologic (histologic)**
- **Diagnostic radiologic (imagistic)**

Medicul de familie

- **Diagnostic sindromal**
 - **Diagnostic precoce (clinic)**
 - **Diagnosticul de astăzi (mâine poate fi concretizat)**
-

Funcțiile medicului de familie (III)

- În funcție de patologia și problemele bolnavilor, solicită, în cadrul de echipă, investigațiile necesare și consultul celorlalți specialiști, urmând ca ulterior să realizeze integrarea datelor. Abordează pacientul în toată integritatea sa. Efectuează sinteza diagnosticului și al tratamentului.
-

Funcțiile medicului de familie (IV)

- **Trimite spre internare bolnavii, furnizând toate documentele necesare, iar după externare urmărește respectarea recomandărilor făcute.**
 - **Stabilește incapacitatea temporară de muncă, analizează morbiditatea și ea măsuri pentru reducerea îmbolnăvirilor.**
-

Funcțiile medicului de familie (V)

- **Participă la depistarea precoce a stării de graviditate, face bilanțul stării de sănătate a gravidelor luate în evidență, urmărește alături de obstetrician evoluția sarcinii.**
 - **Colaborează cu medicul obstetrician și cu pediatrul, pentru ca mama și copilul să beneficieze de toate condițiile necesare evoluției normale a fenomenelor.**
 - **Aplică măsurile de prevenire și combatere a bolilor infecțioase și parazitare.**
-

Funcțiile medicului de familie (VI)

- **Organizează și conduce acțiunile prevăzute în campaniile de vaccinări (profilaxie specifică).**
 - **Asigură asistență medicală familiei și comunității**
 - **Realizează sarcinile ce-i revin în cadrul programelor naționale de sănătate, elaborate de Ministerul Sănătății.**
 - **Acordarea îngrijirilor paliative.**
-

Obiectul și metodologia în medicina de familie

Ca obiect specific de activitate medicina de familie are:

- **Pacientul în toată integritatea lui, integrat în mediul său de viață și de muncă, cu toate problemele sale medicale – deci omul bolnav.**
 - **Problemele medicale ale omului sănătos.**
 - **Diagnosticul precoce al bolilor, asistența medicală continuă, îngrijiri paliative, probleme medicale ale familiei și comunității.**
 - **Patologia socială (cuprinde oamenii aflați în șomaj, sărăcie, handicap, familii dezorganizate etc.).**
 - **Coordonează serviciile medicale cu:**
 - ambulanța
 - laboratorul
 - specialiștii
-

Locul Medicinei de Familie în medicina modernă

Definiție(WONCA EUROPE)

Medicina de familie este o disciplină academică și științifică ce are un conținut propriu educațional, de cercetare, de medicină bazată pe dovezi și de activitate clinică, precum și o specialitate clinică orientată spre asistența primară.

Prin dezvoltarea extensivă a medicinei specializate s-a ajuns la paradoxul unor cheltuieli foarte mari, greu suportate de societate pentru un grup restrâns de pacienți care aveau nevoie de servicii sofisticate în raport cu nevoile medicale primite la nivel populațional, din care motiv în ultimii 35-40 ani în lume a fost redescoperită Medicina de Familie ca specialitate capabilă să acopere nevoile reale de sănătate a populației, în concordanță cu **posibilitățile societății de a satisface aceste nevoi.**

Deosebirile dintre AMP și Asistența Medicală Specializată (AMS)

AMP	AMS
<ul style="list-style-type: none">➤ orientată spre sănătate➤ orientată spre prevenție➤ orientată spre abordare integrală➤ acordă asistență de prim contact➤ asigură asistență continuă➤ este mai ieftină	<ul style="list-style-type: none">➤ orientată spre bolnav➤ orientată spre tratament➤ orientată spre boală (organ)➤ acordă asistență secundară➤ asigură asistență episodică➤ este mai scumpă

Scurt istoric al medicinei de familie

- **Este cea mai veche specialitate medicală**
 - **În perioada postbelică a fost dominată de celelalte specialități care a dus la cheltuieli foarte mari, greu suportate de societate**
 - **Organismul uman divizat și supradivizat nu se mai putea regăsi ca întreg, aspect deosebit de important pentru evaluarea reală a stării de sănătate a individului**
 - **Emanciparea MF în Europa s-a început cu :
fondarea primelor catedre de MF din Scoția și Olanda (a.1966):**
 - **Crearea Academiei Europene a instructorilor în Practica Generală (EURACT)**
 - **Fondarea Societății Europene de Medicina de Familie (WONCA EUROPE, a.2000)**
-

Etapele și actele normative principale ale implementării medicinei de familie în R.Moldova (I)

- 1. Conferința Internațională a experților OMS și UNICEF (Declarația de la Alma Ata 1978).**
 - 2. Inițierea pregătirii Medicilor de Familie și a implementării practicii medicinei de familie în RM (1988).**
 - 3. Ordinul MS Nr.40 din 02.04.1993. În Nomenclatorul de Stat al specialităților medicale a fost legiferată specialitatea "Medic generalist / de familie".**
 - 4. Anul 1996. OMS a adoptat Carta de la Lubleana despre reforma AM în Europa orientată spre AMP.**
-

Etapele și actele normative principale ale implementării medicinei de familie în R.Moldova (II)

- 5. Hotărârea Guvernului RM nr.668 (17.07.1997) «Cu privire la aprobarea Concepției reformării sistemului Asistenței Medicale în RM în condițiile economice noi pentru 1997-2003»**
 - 6. Hotărârea Guvernului RM nr.1134 (09.12.1997) «Cu privire la dezvoltarea AMP».**
 - 7. Ordinul MS nr.200 (19.08.1997) «Privind reforma medicinei primare în Republica Moldova" .**
 - 8. Ordinul MS Nr.163 (21.05.1998) "Continuitatea reformelor AMP pe principiul medicului de profil general / de familie"**
-

ORDINUL Ministerului Sănătății RM N.163 din 21.05.1998

- 1. Regulamentul medicului de practică generală/ de familie**
 - 2. Profesiograma (careacteristica de calificare) a medicului de practică generală /de familie**
 - 3. Regulamentul și Profesiograma asistentei medicale de practică generală / de familie**
 - 4. Regulamentul de alegere liberă a medicului de practică generală/ de familie**
-

Etapele și actele normative principale ale implementării medicinei de familie în R.Moldova (III)

- 9. Ordinul MS Nr.56 (26.02.1999) «Referitor la normativele de state ale sectorului primar»**
 - 10. Ordinul MS Nr.190 (23.06.03) „Cu privire la instituirea sistemului sănătății raionale / municipale”**
 - 11. Ordinul MS Nr.164 (30.05.03) „Cu privire la păstrarea documentației medicale de ambulator în instituțiile medicale”**
 - 12. Ordinul MS Nr. 382 din 21.12.2004 „Cu privire la aprobarea Regulamentului despre criteriile de performanță a muncii MF și AMF”**
-

Etapele și actele normative principale ale implementării medicinei de familie în R.Moldova (IV)

- 13. Ordinul MS Nr. 370/177-a „Despre aprobarea Regulamentului privind prescrierea medicamentelor compensate în condiții de ambulator” (din 22.12.2005)**
 - 14. Ordinul MS Nr. 477 „Cu privire la organizarea staționarelor de zi” (din 27.12.2005)**
 - 15. Ordinul MS Nr. 489/215 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea tratamentului în condiții de ambulator a unor maladii cronice cu diagnosticul confirmat în stadiul de acutizare acordat de echipa AMP”**
-

Etapele și actele normative principale ale implementării medicinei de familie în R.Moldova (V)

16. Ordinul 404 “Cu privire la delimitarea juridică a AMP la nivel raional”

- **Numărul MF din CS este de cel puțin 3 (trei)**
 - **Numărul populației înregistrate este de minimum 4500**
 - **Dorința MF de a activa în condițiile autonomiei (proces verbal)**
 - **Capacități manageriale ale directorului**
 - **Susținerea autorităților administrației publice locale**
-

Etapele principale de implementare a educației în medicina de familie (I)

Anul	Formele
1988	Începutul instruirii MF în RM prin facultatea de perfecționare a USMF "Nicolae Testemițanu"
1993	Instruirea postuniversitară prin Internatură (1 an)
1997	Instruirea prin rezidențiat (3 ani)
1998	Fondarea catedrei Medicina de familie
1998	Fondarea Comisiei de Atestare a MF
2000	Fondarea Asociației Medicilor de Familie
2000	Primul Congres al Medicilor de Familie din RM
2001	Deschiderea primului Centru-Model de instruire a Medicilor de Familie și de Asistență Medicală Primară "Pro-San"

Etapele principale de implementare a educației în medicina de familie (II)

Anul	Formele
2003	Inaugurarea Clinicii Universitare de AMP cu Centrul de instruire și testare a manoperelor practice.
2003	Editarea ghidului practic pentru Medicul de Familie
2003	Implementarea instruirii medicale continui în cadrul proiectului FIS
2006	Congresul II al Medicilor de Familie din R.Moldova
2007	Implementarea instruirii universitare în MF

Modele ale Medicinii de familie

**Practica
individuală (OMF)**

**Practica (activitate)
în grup (CMF, CS)**

**2 medici de familie
(unul – fost internist
altul – fost pediatru)**

**3-4 medici de familie
din – interniști și pediatri**

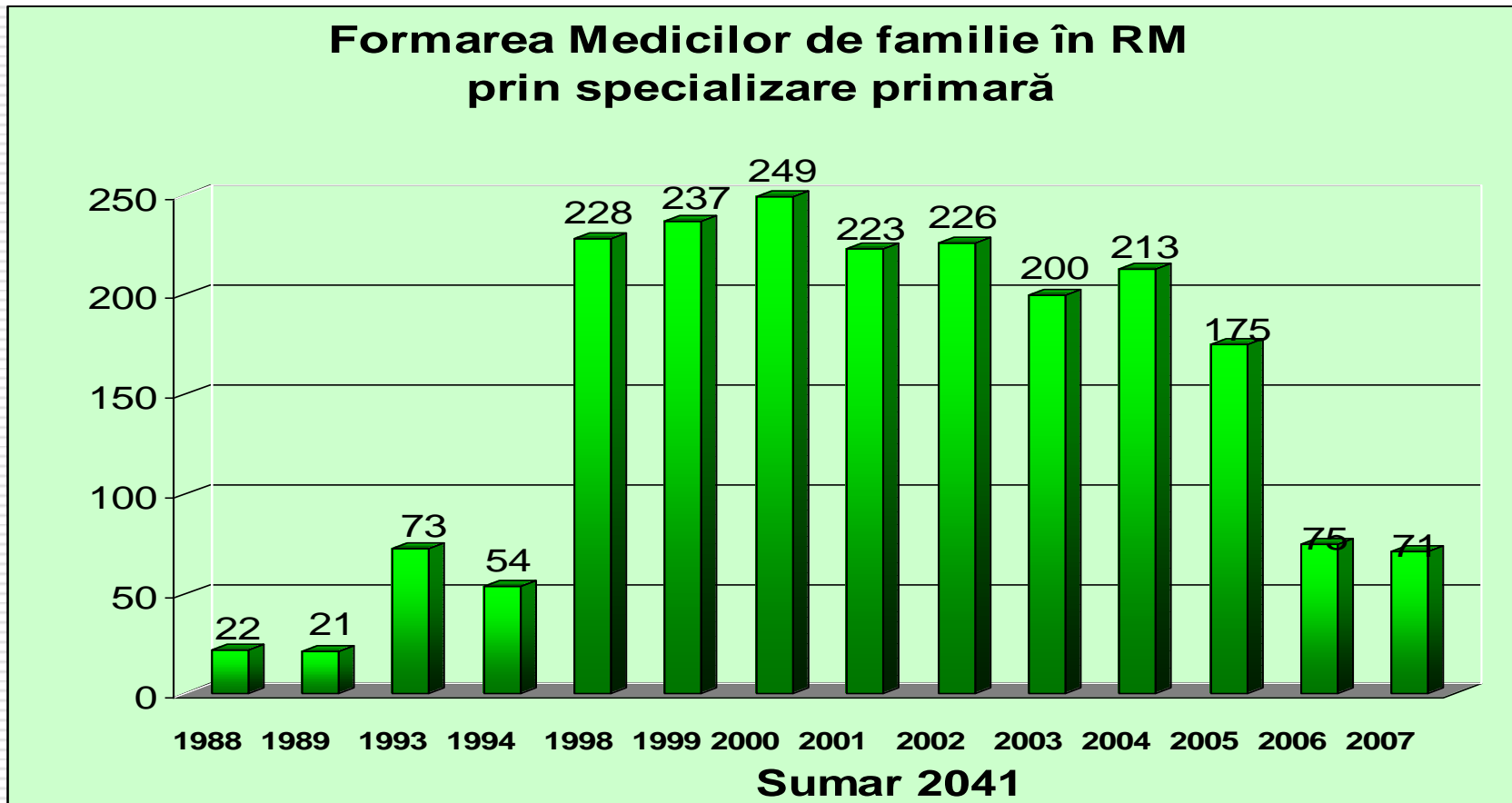
specializați

→ **în chirurgie**

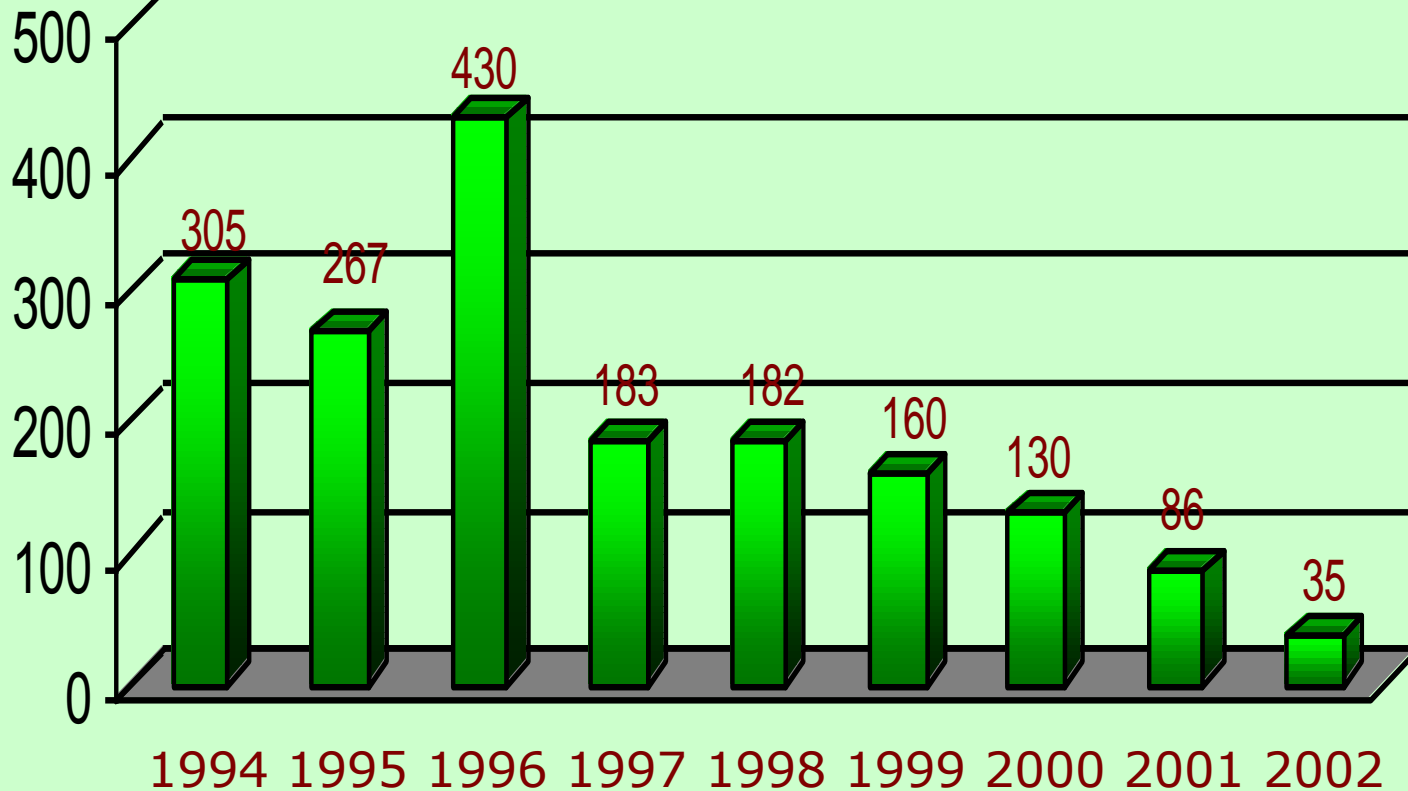
→ **în obstetrică-
ginecologie**

**7-11 medici de familie
specializați în diferite domenii:
(3-4 interniști, 2-3 pediatri,
ceilați specializați în chirurgie,
neurologie, cardiologie,
nefrologie etc.)**

Formarea Medicilor de familie în RM prin specializare primară

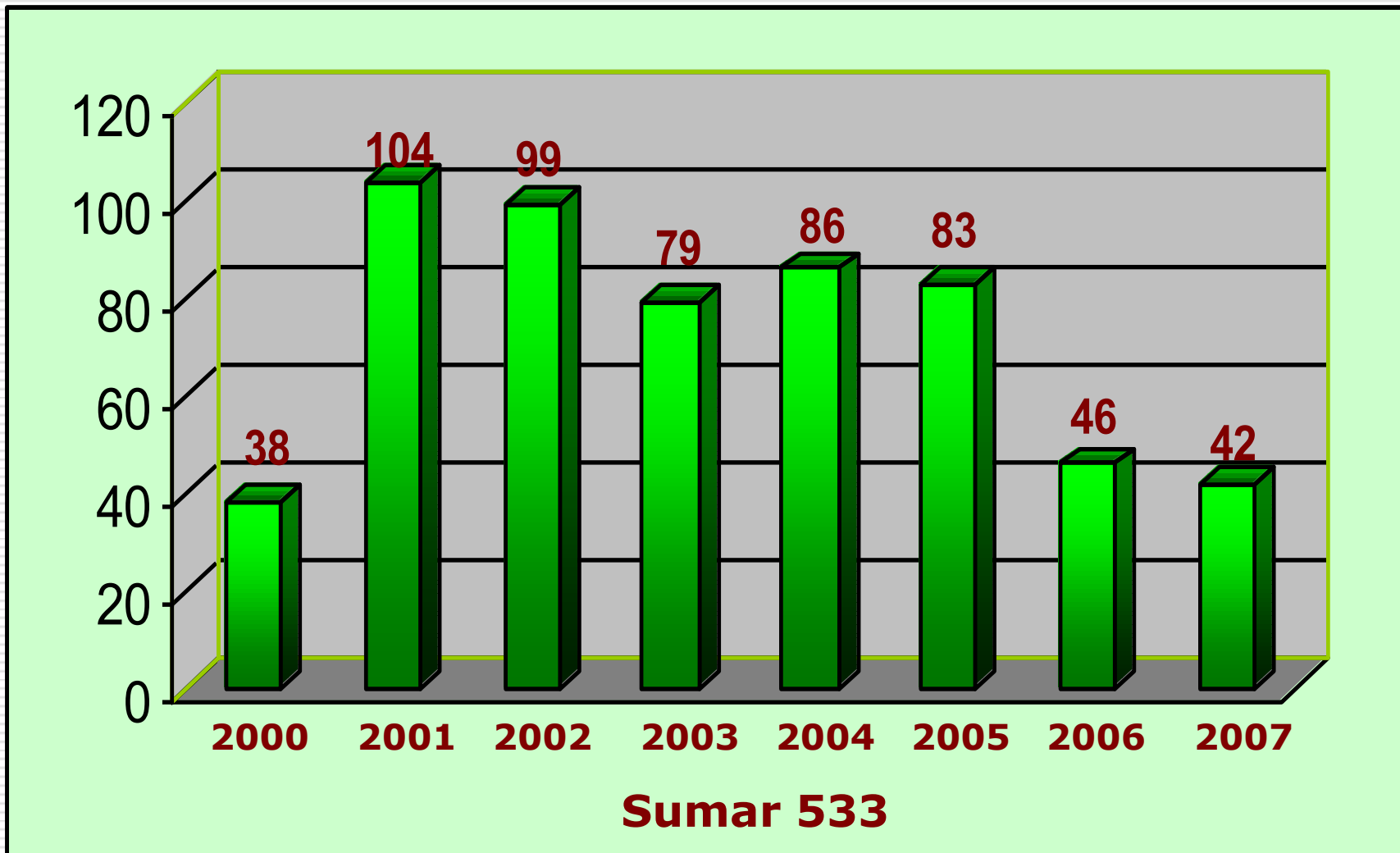

Instruirea postuniversitară a medicilor de familie (prin Internatură)

Sumar 1778

Instruirea postuniversitară a medicilor de familie (prin rezidențiat)

Indicatorii de calitate în practica Medicului de Familie (I)

A. Indicatorul "Supravegherea gravidelor"
ține de luarea la evidență a gravidei la termenul de gestație până la 12 săptămâni.

Evaluarea indicatorului se face în baza:

- 1. Registrului MF privind evidența gravidelor (F 175/e)**
 - 2. Fișa personală a gravidei și lauzei (F111/e)**
 - 3. Termenului gestației stabilit de primul consult al obstetricianului și prin examenul USG**
-

Indicatorii de calitate în practica Medicului de Familie (II)

B. Depistarea primară a tuberculozei

Evaluarea se efectuează în baza:

- 1. Registrului de evidență a stării sănătății populației (boli cronice) – F 166-1/e**
- 2. Fișei medicale (F 025/e)**
- 3. Fișei medicale a bolnavului cu tuberculoză (F 081e/)**

C. Tratamentul ambulator a pacienților cu tuberculoză sub supravegherea MF

Pentru evaluare se folosesc aceleași formulare ca în punctul B și suplimentar – Fișa de tratament a bolnavului TB-01.

Indicatorii de calitate în practica Medicului de Familie (III)

D. Depistarea primară a cancerului

Criteriul ține de depistarea primară a fiecărui caz de cancer în stadiile precoce (st.I,II) confirmat în modul stabilit.

Evaluarea indicatorului se face în baza:

- 1. Formularului F 166-1/e**
 - 2. Fișei F 025/e**
 - 3. Cancer registru al medicului oncolog**
-

Indicatorii de calitate în practica Medicului de Familie (IV)

E. Supravegherea persoanelor cu hipertensiune arterială

Criteriul – aflarea sub supravegherea medicilor de familie a cel puțin 11% din numărul populației adulte asigurate specificate în contract.

Evaluarea indicatorului se face în baza:

- 1. Formularului F 166-1/e**
 - 2. Fișei F 025/e**
 - 3. Tichetului statistic de evidență a diagnosticului definitiv (precizat) 025-2/e**
-

Nota bene:

- **Medicina de familie este cea mai veche specialitate medicală, practică încă din antichitate, iar la moment este baza asistenței medicale în toate sistemele naționale de sănătate.**
 - **MF este recunoscută ca o specialitate populară în rândul pacienților și politicienilor datorită eficienței în condițiile unor costuri reduse.**
 - **Medicul de familie cunoaște nu numai individul, ci și familia acestuia, cu toate problemele ei, este “sfătătorul” și prietenul ei.**
 - **MF nu este o sumă a specialităților medicale, el este un specialist al întregului, pe când ceilalți specialiști se axează mai mult pe studiul unui organ, aparat sau sistem.**
-

-
- **Un bun Medic de Familie trebuie să aibă nu numai aptitudini profesionale, ci trebuie să fie un bun psiholog, să aibă aptitudini de comunicare, să fie un om deschis, prietenos, cu mare dragoste de oameni.**
 - **MF se ocupă nu numai de omul bolnav, ci trebuie să aibă în vedere în primul rând omul sănătos, pe care trebuie să-l monitorizeze în scopul menținerii sănătății acestuia.**
 - **Activitatea Medicului de Familie este atât curativă, cât mai ales preventivă.**
 - **MF este consilierul și reprezentantul pacientului în relația cu alți specialiști**
 - **Dacă medicina este apreciată ca cea mai umană dintre profesii, atunci portdrapelul ei este Medicina de Familie (OMS)**
-